

Publikacije „Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti“ v Zagrebu za leto 1915. Matematično-prirodoslovni razred. — Prejeli smo drugo skupino knjižnih izdanj Jugoslovanske akademije za leto 1915. Poleg zastopnikov modroslovne in zgodovinske skupine so nam podali prirodoslovci in matematiki celo vrsto zanimivih razprav. — V Radu matematično-prirodoslovnega razreda (knjiga 210) prevladujejo spisi matematičnega značaja, ker so prirodoslovci dobili v „Istraživanjih“ svoje posebno glasilo. Razen petero matematičnih razprav prinaša Rad poročilo dr. Vere Rojc-Katušić „O reakciji tihali-soli na sumporovodnikom“, Dragutin Hirc pa nadaljuje svoja floristična izučavanja v istočnih krajih Istre; predmet podrobnega florističnega opisa je tokrat Učka gora in njena okolica.

V 8. zvezku „Prirodoslovnih istraživanj Hrvatske i Slavonije“ je zbral dr. V. Vouk podatke svojih dosedanjih raziskavanj toplih v sestavku „Biološka istraživanja termalnih voda Hrvatskoga Zagorja“. Poznavanje bioloških odnošajev v toplinah je vobče po naših deželah še nezadostno, dasiravno spada to poglavje med najzanimivejše odstavke biologije sploh. Vouk je preiskal več hrvaških toplih, ki jih je v toplotnem in kemičnem oziru razvrstil v posamezne skupine. Biološko razlikuje, oziraje se na toplotno stopinjo, prave termalne formacije (modrikaste alge, nad 35° C) in termofilne (zelene alge, pod 35° C), oboje pa imenuje s skupnim nazivom makrotermalne, ker so vse prilagodene na konstantno višjo temperaturo. Izmed preiskanih so Stubičke, Varaždinske in Krapinske toplice vroče toplice (akroterme, 40–60° C) s tipično termalno floro modrikastih alg. Smrdeče in Sutinske toplice so gorke toplice (euterme, 30–40° C) s termalno in termofilno vegetacijo. Kremenaste alge se nahajajo sporadično v vseh toplinah. Topličica pri Gotalovcu so hladne toplice (hlaroterme, 18–30° C) z običajno srednjetoplotno sladkovodno vegetacijo. V nadaljni razpravi je obelodanil Vouk skupno z J. Pevalikom „Prilog poznavanju bazidiomiceta sjeverne Hrvatske“, kjer našteje 196 vrst oprtozosisih gliv predvsem iz Zagorja, deloma pa tudi iz okolice Zagreba. Pevalik sam pa razpravlja „O biologiji i o geografskom rasprostanjenju alga u Sjevernoj Hrvatskoj“. V uvodu so podatki o dosedanjih raziskavanjih in o preiskanem ozemlju, v biološkem in sistematičnem delu pa obravnava okoli 200 doslej ugotovljenih vrst severne Hrvatske.

V Ljetopisu je priobčil dr. K. Gorjanović-Kramberger „Neke primjedbe o donjoj čeljusti Weimarskoga čovjeka“. L. 1914 so našli v kamnolomu Kämpfe pri Ehringsdorfu v okolici Weimarja spodnjo čeljust pračloveka, ki jo je opisal Schwalbe (Anatom. Anzeiger v. Bardeleben 1914). Učeni hrvatski antropolog podaja k temu opisu nekatere opazke in primerjalne podatke s Krapinskim pračlovekom in potrdi Schwalbejevo odločitev, da spada weimarska spodnja čeljust k neandertalskemu tipu, čeprav je vsled ozke čeljustnice najprimitivnejša.

Iz vješčca (5. zvezek) prinašajo vsebinske posnetke navedenih razprav v francoskem in nemškem jeziku.

Dr. Gv. Sajovic.